

Hei

Tämä lausunto on laadittu Suomen yleislääketieteen yhdistyksen hallituksen valtuuttamana koskien Päivystysapu 116117 hoidontarpeen arvioinnin ohjeistusta.

1. Kohtaan Allergia/allerginen reaktio ehdotetaan muutettavaksi niin, että allergialääkkeiden reseptin uusiminen voisi olla myös kohdassa digitaaliset palvelut. Mikäli kaikki reseptinuusijat ohjataan 2-3 vrk kuluessa perusterveydenhuoltoon, aiheutuu tästä kohtuutonta kuormitusta siitepölyaikaan ja se vaarantaa muiden tilanteiden hoidon.
2. Sähkövammoissa tärkeitä kysyttäviä esitietoja edellämainittujen lisäksi ovat mikä on ollut jännite, josta sähköisku tullut (tavallinen verkkovirta vai suurjännite) ja mitä kautta virta kulkenut. Vamman laajuutta ja syvyyttä tuskin puhelimesta pystyy arvioimaan eli mieluummin nämä kaksi kysymystä, koska laajuuden kysyminen voi johtaa aliarviointiin.
3. Myrkytyskohdassa poistaisin puhelinneuvonnasta "ei vakavia oireita" ja antaisin olla siinä vain ei vaarallisia aineita tai määriä ja lisäisin siihen ettei myöskään itsetuhotarkoitusta (jos itsetuhoyritys niin määrillä ja aineilla ei mielestäni väliä vaan potilas pitää toimittaa päivystykseen) ja lievän kotilääkkeiden väärinannostelun. Kiireettömään ajanvaraukseen voisi lisätä "toistuva lievä kotilääkkeiden väärinannostelu".
4. Verenohennushoittoon voisi kysyttäviin asioihin erikseen laittaa "onko mekaanista keinoläppää sydämessä", koska potilaat eivät aina tiedä verenohennuslääkityksen indikaatioita ja tämä tieto on hyvin keskeinen toimenpiteitä mietittäessä.
5. Vierasesine-kohtaan voisi muuttaa niin, että "nielty pariston" tilalle "tieto tai epäily, että nielty elohopeapariston". Seuraavassa kohdassa eli Hoidetaan päivystyksenä on kuitenkin jo että paristo juuttunut ruokatorveen. Eli nykyisellään ohjeistus on keskenään ristiriidassa.
6. Kohtaan ripuli ja ummetus ehdotetaan muutettavaksi niin, että Pitkittynyt ja invalidisoiva ripuli ja Pitkittynyt ripuli ja laihtuminen siirretään Virka-aikana 2-3 vrk:n kuluessa arvioitaviksi. Etenkin jälkimmäisessä voi kysessä olla maligniteetti ja tällöin kiireettömän ajan odotus jopa parikin kuukautta voi jo heikentää potilaan ennustetta.
7. Verenvuoto peräsuolesta kohtaan ehdotetaan lisättäväksi myös peräpukamat ja peräsuolen kipu otsikkoon ja päivystykselliseen hoitoon epäily paiseesta (kuume ja voimakas kipu) ja Hoidetaan päivystyksenä 24 tunnin sisällä kohtaan epäily kureutuneesta peräpukamasta (kipeä peräaukon ulkopuolella tuntuva resistenssi)
8. Silmäoireita esitetään muutettavaksi niin, että päivätyksenä 24 h tunnin sisällä/hoidetaan päivystyksenä lisätään verkkokalvon irtauman oireet eli salamointi, nokisade ja tumma varjo näkökentässä.
9. Kohtaan Korva (jossa lienää kirjoutusvirhe alaotsikossa RAAJAN VAMMAT) esitetään lisättäväksi Virka-aikana 2-3 vrk:n kuluessa korvakipu, johon särkylääke auttaa eikä ole hälyttäviä oireita, mutta joka häiritsee.
10. Kohtaan verenpaineen ongelmat esitetään vahvasti muutettavaksi Kiireetön ajanvaraus kohtaan verenpainetaudin Käypä hoidon mukaisia lääkityksen aloituksen raja-arvoja (eli lääkarinaika mikäli) verenpaine on yli 140/90. Paineetaso yli 135/85 esitetään puhelinneuvontaa/omahoitoa (mieluiten sairaanhoitajan/terveydenhoitajan vastaanottoa) elintapaohjeistuksen saamiseksi. Mikäli kaikki lievästi koholla olevat verenpainearvot ohjataan perustervedenhuoltoon lääkärille eivät resurssit tule riittämään muiden sairauksien asianmukaiseen hoitoon.
11. Raajakipu ja muut raajaoireet esitetään muutettavaksi niin, että Nivelrikko-oireet, joihin ei liity nivelturvotusta ja jotka aiemmin tutkittu siirretään Kiireettömästä ajanvarauksesta Puhelinneuvontaa - Omahoitoon/Digitaalisiin palveluihin (pahentuneen nivelrikkokivun vuoksi vastaanottoaika on perusteltu, mutta tämä on jo omana kohtanaan).
12. Kohtaan tajunnan häiriöt voisi lisätä Hoidetaan päivystyksenä 24 tunnin sisällä, mutta ei yöllä ensimmäisen vasovagaaliseksi (edeltävästi kipua, pahoinvointia, pitkäaikaista paikallaan seisomista

tai kuumuus, ei tiedossa olevaa sydänsairautta tai syytä sitä epäillä ja ennakko-oireet ennen tajunnan menemistä) todennäköisesti sopivan tajunnanmenetyksen.

13. Muistinmenetykskohtaan voisi laittaa viittauksen myös sekavuuden selvittelyn kriteereistä.

14. Flunssan suhteen esiteteään muutettavaksi Hoidetaan päivystyksessä 24 tunnin sisällä, mutta ei yöllä niin, että jätetään sana "korkea" pois kuumeen edeltä tai muutetaan korkea kuume 38,5 C:ksi. Lisäksi esitetään että "vain lievät hengitystieoireet" muutetaan muotoon "ei selkeitä hengitystieoireita". Mikäli kriteerit pidetään esityksen mukaisina tulevat päivystyspisteet täyttymään entistä pahemmin virusperäisiä tauteja sairastavista hengitystieinfektiopotilaista. Lisäksi kysymyksiin olisi hyvä lisätä matkustusanamneesi.

15. Kohtaan sukuelinten kipu tai oire esitetään, että Raskauden keskeytys ja sukupuolitautiliepäily siirretään kohtaan Virka-aikana 2-3 vrk kuluessa ja epäily akuutista eturauhastulehduksesta Hoidetaan päivystyksenä 24 h sisällä, mutta ei yöllä. Krooninen eturauhastulehdus voi olla kohdassa Kiireetön ajanvaraus.

16. Kohta sukupuolitaudit esitetään, että siirretään kohta Seksitaudin poissulku oireettomalta kokonaan puhelinneuvontaan/digitaalisiin palveluihin.

Kaiken kaikkiaan ohjeistus vaikuttaa varsin perusteelliselta ja tarpeelliselta. Erityisen hyvänä on pidettävä sitä, että soittajalle pyritään samalla tarjoamaan aikaa soveltuvaan palveluun.

Suomen yleislääketieteen yhdistyksen valtuuttamana,

LL Aleksi Varinen,

yleislääketieteen erikoislääkäri ja yleislääketieteen kliininen opettaja Tampereen yliopistossa,

Suomen yleislääketieteen yhdistyksen varapuheenjohtaja